YRITYSTUET

LEADER Norsu

https://norsuleader.fi/strategia-2023-2027/

NORSUN JÄLKIÄ 23 27 RANNIKKOSEUDULLA

Käytössä oleva rahoitus 2023-2027

- 3 miljoonaa eli noin 600 000 euroa/vuosi maaseuturahoitusta sekä yritystukiin että yleishyödyllisiin hankkeisiin
- 25 000 e/vuosi Yritys Leader rahoitusta

Leader-yritystuet maaseuturahastossa 2023-2027

- Pääosin max. 5 htv työllistävät yritykset (myös sivutoimiset yrittäjät)
- Investointituki 5.000 – 100.000 euron investointeihin, 40 % (harvaan asuttu ja ydinmaaseutu) tai 30 % (muut alueet)
- Energiainvestoinnit 30 %, vain harvaan asuttu ja ydinmaaseutu, päätoimisille mikroyrityksille
- Yritystoiminnan käynnistäminen:
  - Yrittäjyyskokeilu (ilman y-tunnusta) / 2.500 e
  - Osa-aikainen yrittäjyys / 5.000 e (tavoitteena yli 10.000 euron liikevaihto)
  - Päätoiminen yrittäjyys / 7.500 e
  - Omistajan vaihdoksen avulla käynnistäminen (ilman y-tunnusta) / 2.500 tai 5.000 e (ostettavan yrityksen sijaittava harvaan asutulla tai ydinmaaseudulla)
  - Maatalouden kokeilutuki / 2.500, 5.000 tai 7.500 e
- Yritystoiminnan kehittäminen:
  - Suunnittelutuki (ilman y-tunnusta) / 1.000 e (vain erityistapauksissa)
  - Valmistelutuki / 2.000 e (vain erityistapauksissa)
  - Kehittämistuki / 3.000 e (vakiintunut yritys, voi hakea kolmesti)
- Yritysryhmähankkeet 75 %, hallinnojana pitää olla kehittämisorganisaatio, de minimis
- Huom! Tukihakemus pitää aina jättää ennen kuin kustannuksia syntyy tai sitovia sopimuksia tehdään asioista, joihin tukea haetaan!

LEADER-YRITYSTUET

17 §Yritystuen saajaa koskevat edellytykset

Yritystukea voidaan myöntää yritystoimintaan, jota harjoitetaan Suomessa strategiasuunnitelman tukikelpoisella alueella olevasta toimipaikasta. Edellytyksenä on lisäksi, että yhteisömuotoisen yrityksen kotipaikka sijaitsee Euroopan unionin alueella.

Yritystukea voidaan myöntää yritykselle, jolla arvioidaan olevan edellytykset kannattavaan toimintaan. Tuen myöntämisen edellytyksenä on, että yritys esittää selvitykset taloudellisesta asemastaan.

Tuensaajana voi olla yritys, jossa yritystoimintaa harjoitetaan päätoimisesti. **Paikallisen toimintaryhmän kautta tukea haettaessa, tuensaajana voi olla yritys tai luonnollinen henkilö, joka harjoittaa yritystoimintaa päätoimisesti tai osa-aikaisesti.**

18 § Yritystoiminnan tukemisen yleiset edellytykset

1. Yritystoiminta edistää tavoitteita, johon osoitetuista varoista tuki myönnetään;
2. tuen myöntämisen ei arvioida aiheuttavan muita kuin vähäisiä kilpailua ja markkinoiden toimintaa vääristäviä vaikutuksia Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa tai, jos yritys toimii ainoastaan paikallisesti, toiminta-alueellaan; ja
3. yritys esittää ajantasaisen ja toteuttamiskelpoisen liiketoimintasuunnitelman tai muun vastaavan asiakirjan.

- Liiketoimintasuunnitelman laajuus on sopeutettava yritystoiminnan ja tuettavien toimenpiteiden laajuuteen.
- Liiketoimintasuunnitelman toteutumisen välttämättömät toimenpiteet hyväksytään tuen myöntämistä koskevalla päätöksellä.

https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2022/20221325#Pidm45053757598752

Yritysmuodot

- Luonnollinen henkilö (toiminimi, maatila)
- Avoin yhtiö
- Kommandiittiyhtiö
- Osakeyhtiö
- Osuuskunta
- Yrityksellä tulee olla y-tunnus

Poikkeuksena

- Yrittäjyyden *kokeiluun*, *yritystoiminnan suunnittelupakettiin* ja *omistajanvaihdoksen valmisteluun* kuitenkin ilman y-tunnusta.

Kartta yrityksen sijainnin kaupunki-maaseutuluokituksen määrittelyyn

- https://www.arcgis.com/home/webmap/viewer.html?webmap=61dfaba3e12e4c038ff2d0ac5a762d08&extent=25.0055,64.9119,25.9613,65.1341

Yleiset tavoitteet

Yritystukivälineillä pyritään

- Lisäämään mikroyrityksiä maaseudulla
- Auttamaan maaseudun mikroyrityksiä kehittymään ja kasvamaan
- Lisäämään ja kehittämään maatilakytkentäistä yritystoimintaa

Kokeilutuet

Yrittäjyyskokeilu

- Leader, 2 500 euroa
- Myönnetään henkilölle ilman y-tunnusta
- Y-tunnusta ei saa perustaa ennen EVKn rahoituspäätöstä
- Kokeilun kesto enintään 4 kuukautta
- Työttömille, palkansaajille, opiskelijoille, nuorille (16 v-) jne.
- Tavoitteena selvittää esim:
  - Onko minusta yrittäjäksi?
  - Riittävätkö tietoni/taitoni?
  - Onko palveluilleni/tuotteilleni markkinoita?
  - Onko suunniteltu tuotantotapa toimiva?
- Asiantuntijapalvelut, vuokrat, pienet tarvikkeet, joita tarvitaan kokeilussa
- Kokeilu voi myös epäonnistua
- Maksetaan yhdessä erässä jälkikäteen

Maatalouden kokeilutuki

- Leader, 2 500/5 000/7 500 euroa, vakioitu kertakorvaus
- Uusien tuotantomenetelmien, kasvien, markkinakanavien, kumppanuusmaatalouden ym. pienimuotoiseen kokeiluun alkutuotannossa
- Rajattu kesto
- Sellaisiin toimiin, joihin ei myönnetä varsinaisia maatalouden tukia
- Lyhytaikainen koneiden/kaluston vuokraus, aineet ja tarvikkeet, maa-alueen vuokraus, asiantuntijapalvelut
- Y-tunnus ja selkeä suunnitelma
- Maksetaan yhdessä erässä jälkikäteen

Käynnistystuet

Osa-aikainen yritystoiminta

- Leader, 5 000 euroa, vakioitu kertakorvaus
- Hakijalla y-tunnus
- Osa-aikaisuus: 10-35 työtuntia viikossa
- Tavoitteena yli 10 000 euron liikevaihto vuodessa
- Tuki tarkoitettu ensisijaisesti ulkopuolisten asiantuntijapalveluiden hankintaan, vuokrat, pienhankinnat, kokeilut
- Hankesuunnitelma, jossa työpaketit ja niiden kustannusarviot
- Voisi sopia esim.
  - Osa-vuotiseen yritystoimintaan
  - Opiskelijan yritykseksi
  - Osa-aikaisesti palkkatyötä tekevälle
  - Kausiasukkaalle (yrityksen kotipaikka maaseutualueella)
- Maksetaan yhdessä erässä jälkikäteen

Päätoiminen yritystoiminta

- Leader, 7 500 euroa, vakioitu kertakorvaus
- Hakijalla y-tunnus, YEL ja valmis liiketoimintasuunnitelma
- Tavoitteena vähintään 15 000 euron vuosiliikevaihto ja yrittäjän toimeentulo.
- Käytetään yrittäjän työaikaa vähint. 35 h/vko
- Tuki tarkoitettu ensisijaisesti ulkopuolisten asiantuntijapalveluiden hankintaan, vuokrat, pienhankinnat, kokeilut
- Hankesuunnitelma, jossa työpaketit ja niiden kustannusarviot
- Voidaan myöntää samalle hakijalle yhden kerran
- Voi saada starttirahan samaan aikaan
- Maksetaan yhdessä erässä jälkikäteen

- EVKn kautta käynnistystuki 5 000 tai 10 000 euroa, mikäli käynnistetään uusi toimiala maatilan y-tunnukselle

Oikotie yrittäjäksi -omistajanvaihdoksen valmistelu

Tuki omistajanvaihdoksen valmisteluun

- **Leader 2 500 tai 5 000 euroa, vakioitu kertakorvaus**
- Ostettava yritys sijaitsee **ydin- tai harvaan asutulla maaseudulla**
- Tuki myönnetään ostoa suunnittelevalle asiantuntijapalveluiden hankintaan
- Voidaan myöntää ilman y-tunnusta
- Maksetaan yhdessä erässä jälkikäteen

Kehittämistuki toimivalle yritykselle

- Yritystoiminnan kehittämiseen
- Leader 3 000 euroa
- Asiantuntijapalveluiden ostoon, voi olla pienessä määrin myös muita kustannuksia
- Konkreettista kehittämistä, ei kehittämissuunnitelmia
- Toimintaansa vakiinnuttaneelle mikroyritykselle, ei heti käynnistystuen jälkeen
- Voidaan myöntää samalle hakijalle enintään kolme kertaa rahoituskaudella 2023-2027
- Hakijalla oltava y-tunnus
- Maksetaan yhdessä erässä jälkikäteen

- Elinvoimakeskuksen kautta kehittämistuki 50 %, 5 000-100 000 euron kustannuksiin

Investointituki

- Olemassa olevalle tai perustettavalle yritykselle, sekä pää- että sivutoimisille yrittäjille
- Aineellisiin investointeihin
    - Rakentamiseen, remontointiin, kone-,laite- ja kalustohankintoihin
- Aineettomiin investointeihin
    - Patentit, valmistusoikeudet, tietokoneohjelmistot ym. aineeton käyttöomaisuus

- Tukitaso 40 % (harvaan asuttu ja ydinmaaseutu) tai 30 % (muut alueet)
- 5 000-100 000 € kokonaiskustannuksiin
- Max. 5 htv.
- Voidaan maksaa yhdessä tai useammassa erässä kustannusten synnyttyä

- Energiainvestoinnit harvaan asutulla ja ydinmaaseudulla, 30 %, päätoimisille mikroyrityksille, ei yritystoiminnan kasvuvaatimusta

- EVK:n kautta isommat investoinnit (sekä investoinnin toteutettavuustutkimus, tuki 50 %, 3 000-50 000 euron kustannuksiin)

Yritysryhmähankkeet

- Mukana 3-10 pientä tai keskisuurta yritystä, Leader-puolella pääosin max 5 htv:n mikroyritykset
- Yritysryhmähankkeiden tuen osuus 75 %
- Tuki kohdistetaan yrityksille de minimis -tukena
- Tavoitteena tulee olla tuotannollisen yhteistyön kehittäminen, markkinointi- ja myyntiyhteistyön kehittäminen, tuoteperheen suunnittelu tai muu vastaava kehittäminen
- Tuen saajana, joka toimii hankkeen hallinnoijana, tulee olla kehittämisorganisaatio

Muut yhteistyöhankkeet

- Yhteistyöhankkeissa aina vähintään kaksi toimijaa
- Yhteistyöhankkeiden tuen osuus vaihtelee: 60, 80 ja 100 % sisällöstä riippuen
- Hakijana kehittämisorganisaatio
- Mukana kehittämisessä voi olla yrityksiä
- Yleisessä kehittämisessä tai aktivoinnissa tuki voi olla jopa 100 %
- Jos kehitetään esimerkiksi osallistujien osaamista, tuki 80 %
- Jos kehitetään myös osallistujien palveluja/tuotteita, tuki 60 % *(eli kannattaa tehdä tätä mieluummin yritysryhmähankkeessa, jossa tuki 75 %)*

Hankkeen polku

1. **Idea**
2. **Yhteys Leader-toimistoon**
3. **Hakemus sähköisesti Hyrrään**
   - Hankkeen voi aloittaa omalla riskillä hakemuksen vireille tulon jälkeen
4. **Hakemuksen täydentäminen**
5. **Hallituksen käsittely**
6. **Elinvoimakeskuksen laillisuusharkinta ja viranomaispäätös**
7. **Maksatus**

Päätösten tekeminen Leader-ryhmissä

- Hakemuksiin tarkoituksenmukaisuusharkinnan tekee Leader-ryhmän hallitus, joka päättää puolletaanko rahoitusta hakemukselle vai ei
- Hallituksen kokouksia on 1-2 kuukauden välein
- Leader-hallitukset koostuvat julkisen tahon, yhteisöjen ja maaseudun asukkaiden edustajista
- Laillisuustarkistuksen tekee elinvoimakeskus, joka tekee myös virallisen rahoituspäätöksen Leader-ryhmän päätöstä noudattaen ellei laillisuuspuolella ole esteitä rahoituksen myöntämiselle
- Keskimäärin rahoitus- ja maksuhakemusten käsittely Leader-ryhmässä ja elinvoimakeskuksessa vie noin 1-2 kuukautta. Eli pitää varautua riittävän isoon ja pitkäkestoiseen väliaikaisrahoitukseen.

Hankkeiden haku

- Maaseuturahaston hankkeet Hyrrän kautta https://www.ruokavirasto.fi/tietoa-meista/asiointi/sahkoinen-asiointi/hyrra/
- Kaikkien hakemusten tekoon saa apua Norsun toimistolta ja yhteydenotto meihin ennen hakemuksen tekemistä onkin suositeltavaa.
- Lue rahoituslinjauksemme: https://norsuleader.fi/mita-tuemme/rahoituslinjaukset/
- Muista, että tuki on haettava aina ennen kuin hankintoja tehdään eli jälkikäteen tukea ei voi hakea mihinkään. Ensin hakemus, sitten hankinnat ja lopuksi tehdään maksuhakemus ja sen jälkeen tuki tulee tilille.
- Huomioi myös se, että esim. Finnveran julkista tukea sisältävät lainat ja takaukset vaikuttavat muiden tukien myöntömahdollisuuksiin.

Muut rahoitukset

- Yritys Leader max. 2 htv:n mikroyrityksille 200-750 euroa
- Maaseuturahaston tuet yhdistyksille
- Yhteisö Leader yhdistyksille 100-500 euroa
- Nuoriso Leader nuorten ryhmille ja nuorille yrittäjille 100-300 (500) euroa
- Lisäksi kv-koordinaattori toiminta yhdistyksille ja nuorille, jonka myötä toimimme mm. ESC ja Erasmus+ rahoitusten välittäjäorganisaationa ja toteutamme omia strategisia Erasmus+ hankkeita

Ideapankki

Ideapankkiin haetaan ideoita, **miten oman kotiseudun viihtyvyyttä, yhteisöllisyyttä ja elinvoimaisuutta voidaan lisätä.** Ideoita hyödynnetään strategian 2028-2034 valmisteluun ja ne voidaan myöhemmin julkaista Norsun nettisivuilla ellet ole kieltänyt sitä.

Ideapankki on avoinna vuoden 2027 loppuun.

https://link.webropol.com/s/ideapankki

Kiitos mielenkiinnosta!

www.norsuleader.fi

Euroopan unionin osarahoittama

LEADER Norsu